

1863

Monólech
en
un acte y en
vers.

525

DISPENSIVII!!

original
de

Un tal Marc.
(Joaquín Clavennut.)

1886.

59

Dispenssim!!

Monòlech

en

un acte y en vers

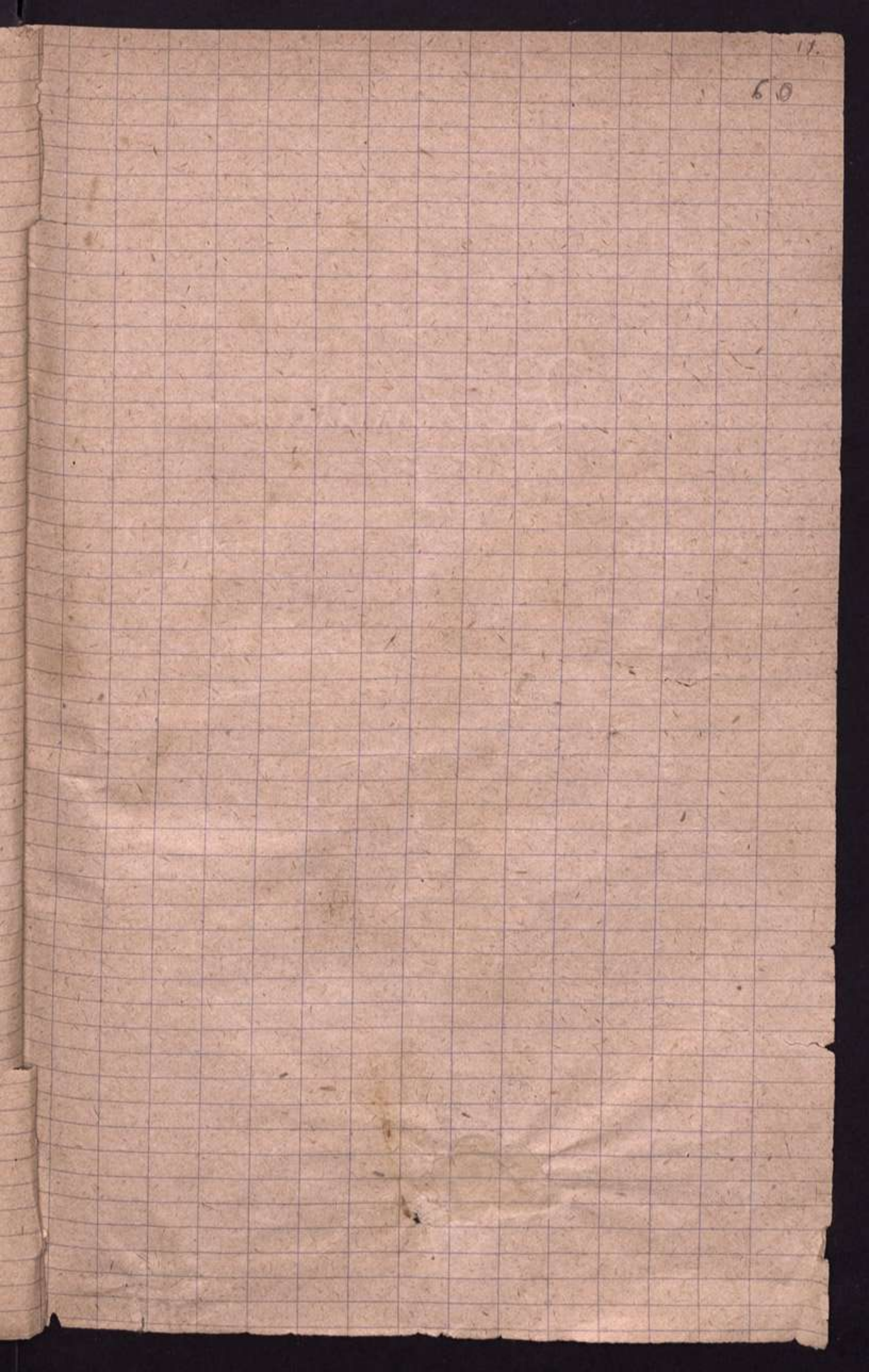
per

Joaquim Claramunt

Barcelona .

Es propietat.

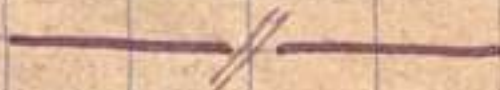
¶ Paravunt
M

Personatge

Ernesto

Jove elegant

Acte únic.

Carre. A l'esquerra i a segon terme una casa ab balco i
al seu frente una escalera. Al arribar-se l'telo comença l'es-
cena, d'esquerra a dreta, una noya ab trage sencill, com mo-
dista, adreçant-se a la relació que d'ella fa Ernesto.
Es recomana la possible propietat en la escena
y en lo transit de personas.

I.

L'Ernesto que surt per l'esquerra, figurant que segueix a algun, en
sepega ab una persona que entra en direcció contraria a la d'ell.

¡Ay! ¡Dispensí! ¡Disimulí!

¡M'ha semblat... ¡Vaya si ho era!

Aquella típica falda

del color de madreselva,

aquella cintura artística,

aquella figura esbelta,

aquella mirada languida,

aquella sorrisa esplèndida,

aquell caminar armonich

que sembla... ¡vaya si ho sembla!

L'tric-trac que del rellotge

fa l'acompassada pendula,

(senyala l'cap)

Ara ella! No puch deuptarne
N' tan temps que no la veiga
encara sa imatge pura
aquí dintre se m' reflectja,
com si fos l' pensament
l' cristall de l' ansia meua
Encara sento l' trip-trap
que m' ha fet l' cor al veurela
com si hagués volgut, d' un salt,
anar al devers d' ella

Y l' he perduda de vista
y encara sento la essencia
l' aroma que dintre l' anima
ha escampat sa gentilesa

¡Ditosa Emilia! No tu si
qu' aviat partiriam peras
si no fossis tan terrible,
tan indomable, tan perfida,
tan ingrata, que no estimas,
que no tens cor...; Babiaca!

¡I que m' emporta l' Emilia?

(rihent)

Ara si que...; Es bona aquesta!
Bravo! No mes m' faltava
que m' hagués ^{sentit} l' Amèlia
y que sapigués l' Amalia

d'aquesta família la gresca
'L'Amalia' Una modistella
que viu per 'quí, y que a la cuenta
està de mi enamorada!
bon u la meua Julieta
tingués de fer frabalans,
costuras, y polar fermas!

(Y passeja mirant el balco de la casa de l'Amalia)

'bot tancat! Aixo ya pasa
de castanyo oscuro! A veure
si portara aquest eclipse
desastrosas conseqüencias ~

(Stien lo rellotje)

L'hora es la mes oportuna
Las quatre: l'hora en que sempre
la havia vist al balco,
complasciva, somniverita,
alçantme ab sas miradas,
seduïntme ab sa presència;
avivant dintre el meu cor
del desitj la flama ardenta...
'os dir sempre! Fa tres dias
(mes pesats qu'una regencia)
que en lo cel de la esperança
no hi brilla la il·lusió meua,
com u neqta nit, hagués,

omplint l'cor de tenebras,
ertes son fúnebre manto
entre aquest balcó y l'acera
bres dias que ls porticons
estau tancats; y ella... oh! ella
a mas miradas s'oculta
a mas ansias no contesta.....
Ingrata Amelia! oh! si, ingrata!
Peró, si això no pot esser!
Jora... irregularitat
inimica, vil, estupenda,
en ella, qu'es imposible
sent la mateixa ignorancia!
Si es tot candor, y ternura
y bondat, y sensillesa!
S'sembla... a una flor boscana
qu'entremitg de rochs y d'herbas
nasuda, viu sempre pura
llumy de mundanals misèrias,
sense saber qu'existen
rosas, clavells y camèlias
S'sembla... jo el asseguro
que l'qu'es ella es inexperta
Perfectament: es la frase
que la descriu de ma mestre

7
63

Inexperta. Si; y entretant
aqui m' té de centinella
com si fos un trist recluta,
un radre, un zero a l'esquerra,
un fantoche, un maniquí...

Be; pro si la culpa es meua;
(al menos feintli justicia,
si la guerra com la guerra)
fa, l' que deu, es illi ardit,
resistent, lluyta, 1ª defensa, ...
1ª defensa!! Dons lluytem:
y si per cas loqro uencela,
si en aquest cor indomiable
consequerço al fi obruhí bretpa,
si uensuda, enamorada,
dintre ls meus brassos s' l'ensa,
allavors, oh! si! allavors ...
una mes a la Gasetta.

(s' passeja mirantse l' balco ab insistencia)

II.

Ba! ba!; Ni un' alma!; Bancat!
M' admira tanta bravura
Ah! no! pues yo; que's figura?
No m' rendirço tan aviat.

Impenjada eu no surti
Pues yo impenjat eu quedarme
ni que tuga aquí que estarme
hasta dema demati

Vull sabé en definitiva
aquet cambi a que es dequit
si he guanyat o si he perdut
y si he perdut, en que estiba
Si entremity hi ha algun rival
o no mes es cosa d'ella

Nada! fare centinella

(Al públich)

O la farem, es igual
;by! A menos que voste
no m vulguin fer companyia
que, crequi, ho sentiria
fau... com si de mi s' tractes

Aixó no cal dirshi ...; Ah!
encas que d'importu piqui
vull demanarshi un obsequi

Me'l farau? ... Pues alla va
si per cas senten burgit;
si notan que l' balis s' obra;
si la veuren ... mans a l' obra,
m' avisan tot desseguit
Un contracte innominat

Hi estan conformes? do ut facias.

64

Jo ls dono a vostres las gracias
y vostres fan lo pactat

I si surt, si per ma sort
puch parla' ab ella una estona,
ya veurau si es cosa bona
e' modo que faig l' amor

(Va fent tot quant expressa en los següents versos)

Mirarla així, ab insistencia,
com si encagarla volgues;
adoptá un perfil express;
parlar ab molta vehemencia.

Després ahuecar la veu,
suplicar, fer mil protestas,
y dirli cosas d'aquestas

- Es un angel - Soch tot seu -

- Pimpollo - Buri - Rosicler -

- Esmeralda - Siempre viva -

Perque l' amor, tot estriba
senyors, en saberlo fer.

I en quant á això ... ; Per favor!

ho faig tan bé com un altre
y millor que mes de quatre

que s' figuran se'l. terror

bu fin, vostres ya veurau

que no es avuy que comenzo
si la veñuen.... Ara li penso;
y com la conceperan?

(dixtant dirho)

Ja m' sab greu: qui sab si aqui
hi ha' algun dels meus que m' ascolta
Veyam devant da una volta (ho fa)

(despres de mita pel public)

No m' veig cap; ya' ls hi puch di
Ab reserva; dipo si que....
Vaig a contalshi per alt
l' historia piramidal
d'aquest amor. Ara ojo, eh?

(volgent dir q' mistin al batis)

III.

Pues si senyor! La vaig veurer
y no se que m' va passa
que d'aqui, m' poden ben creurer,
may mes l' he peguda veurer
; Me'n vaig ben enamora!

(el cor)

(el front)

Era per corporis. Semblava
que aqui m' bullian nous plans
y que en papa tot m' anava
-esta cla, com que m' trobava
entre trampas y gegants!
Precisament la vigilia
del dia d'autos..... ; chiton!

11.
65

In' aixo s' queda entre familia
via venyt' ab l' familia ;
la qu' ha passat. ; bon hi ha'mor,
que li havia fet l' os!... ; Massa!
vetaqui l' tenir bon cor
Si m' ho hagues pres ab carbassa
no m' hauria dat carbassa
Vehmen? cosas del amor.

El meu front era una brasa
y tot yo, una cosa igual
I encara que fa' molt asa,
si m' hagues dit — Puji a casa —
l' qu' es yo, pujo aqui dalt
Y ho haguera fet sens recel ;
pero insensibile, exiel,
quant vauieg dirli, — L' adoro,
per voste m' empasso, m' moro,
es un angel, es un cel,

Electra, electra, el conjunt
de tota la lletania,
jay! m' va contestá al punt,
ab sonna, ab certa ironia,
— Dissimuli, ya n' tinch un —
Ara figurintse yo,
si n' devia fer de bromia!

m'arrio... de resolucio,
y al preguntarli, fent l'home,
- M'ama? va dirin? - No senyo -
La vaig planta desseguida;
la vaig olvida al instant;
y curat de la ferida
vaig di; a bodas m'convida
noyas? no me'n faltavan
I fet y dit; l'endemà
qu'era Corpus...; Voto va!
mes esbelt qu'una camelia
m'arreglo, surto, y... ya està:
m'enamoro de l'Amelia.

(desigubre al balco)

D'aquesta ingrata d'aquí
qu'aquí m'te de papallona
D'aquet despota!... Pues, si:
no han vist may cosa mes mona,
ah! no, no; ya ho poden di
Is... aho, arrebatadora;
l'seu conjunt enamora
y... no'ls dich res dels detalls.
Cada un, sembla una estisora
que del cor va fent retalls.
No mes li trobo una falta:
y encara, no m'empalaga

si, perquè a la vista salta
 (al menys no se l'amaga)
 És... una mica massa alta
 ; Sembla un estrany rido!
 Se'l demes, no hi ha pintor
 ni artista, ni taranibana
 que se la pinti millor
 ; vaja, es una filigrana

(Acompanyada ab las mans
 a gust del actor)

Be un peu... aïvis de petit:
 la boca... aïvis de petita:
 un cosset... prim... com l' dit
 y una cara que hi te escrita
 la bondat... ; Un requisit!

Olls com ls d'ella, tan vius,
 tan negres, tan expressius,
 no n'hi ha pas; no n' existeixen:
 'ls raigs del sol palideixen
 quant al sol mivan altius

Per lo qu' a mi m' va passa
 'ls puch dir que no es cançana
 perquè aïvis que m' va miva
 ; Si n' es d'ardenta sa llama!
 ; Tot l' cor me va cremar
 ; Ten un nou nou d' il·lusions
 com per art de bruixeria

trasportada l'ayna mia
vaig queda veient visions
quina fila qu'hi faria!
Ella i estava sentada
alla a l'acera, molt be;
yo, empenta va, empenta ve,
ab l'animu - atravesada
m' estava al mitg del carré

La joventut elegant;
com si allò fos un encant
aprofitava la festa
ab las noyas bromejant
y tirantlashi ginesta

Jo, com un estaquinet
m' m' movia, m' alienava
; Di l' que sentia no s' pot!
No mes se que la mirava
y que l' cor m' anava al trot

Atipis, d'aquesta manera
m' havia estat fins i tant Pere
per no dirshi fins tots Sants,
quant, de prompte, al meu darrera
sentó acostarse ls gegants
S' removia la gent
la tropa forma l' cordo

la missa surt al moment
 y s' despeja en un amen
 Venia la professo
 borno en u. Passo d' un salt
 la muralla de cadiras
 que ls vehius que son com cal
 per atendre a certas miras
 poian a l' acera ... a val
 T' un cop a salvo, ferit
 d' aqui l' cov, enamorat
 l' cervell entervolit,
 un pensament atrevit

(l' front)

per qui m' avorra, d' un plegat
 borro a casa; prenda pape;
 y mes de pressa qu' una parte
 s' redacta, quant couve
 li vaig escriure una carta
 lu cinq minuts la vaig fe
 Li parlava de casori,
 de Romeos y d' stel-los
 Que se yo quin remonibori
 Hurto; m' fico a ca' u Batllori
 hi compro un plec de caramel-los
 Amago la carta a duns
 y; amunt roja!; cap entins!

Bonno al care de Fernando
y... alli sento veus de mando
algun qu'altre despedints'
confusio, cert moviment,
cadivas d'ací y d'allá,
- bastarda! - vaig pensa;
la professo en quell moment
acabava de passa
- 'bout pot ser? Com t'ho compous?
Aren, donati expressions -
Anava yo inormuran
perdudas las il-lusions,
quant...; plaf! ni surt al devant
M'aparto per ferli pas
y ab la mateixa sorpresa
no faig mes qu'allarga l'bras
y... ella s'queda tota encesa
y yo, ni quedo al seu detras
Guarda l'plech veient l' qui era
- traia. - va' dirn la manna
girantse, ab veu salangra,
yo, la veritat, ni signiera
si vaig saber contestá
De moment m'escabullen yo
luego, quant yo ya començo

que no s' recordan de nris
 yano, yano, las seguenas
 y veig que s' ficau aqui
 - La n' fuche prou, ya li se l' cau -
 cantant victoria, paig fe
 Me'n vaig a casa a souper:
 y l' endema tot pan van
 m' presento aqui el carre
 ; Semblava un donis... Oh!
 La qiestio, davant de conquista
 es fletparlas, fe impressio,
 presenta un bon cop de vista,
 tot consisten en auro.

(la senyala)

Aqui; en aquesta escaleta
 m' hi vaig posa de parada:
 Molt be. Al cap d'una estoneta,
 veig que surt, y... baretada: (la fa)
 ella m' fa la vialleta

(Expressant qu'ho va
 fe ab nros)

Li preguntu si ha rebut
 allo que li vaig escriure,
 y se'n rin. Li dich si es lliure...
 y rin que rin. ; Burruut!
 us clavem tots dos a riure
 Nos deviam fer rient
 Allavors precisament

toca l' dos, yo toco l' quatre...
Bravo! Don comensament!
Qu' ho vingá a fe' nullo un altre!
Y aripis fent nyil tonterias
un sens fi de monerias
y bestiesas en gros,
ab any fa quinze dias
que m' estich per qui fent l' os.
Total perquè? Per sabe
que s' deu Anxelia de nou
qu' es una noya de be
qu' es m'aca que crech que te,
si, res... lo que sab tothom
Peró ho tuché aquí al cervell
deixarla a si el cor li dol,
y mi que m' costi la pell
per mes que m' hi torni vell
sera meua... Si Deu vol!
Vetshiaquí! Aquesta caboria
fa tornam rojas las gallas
y m' fa perdre la memoria...
M' aquí termina l' historia
perdonad sus muchas faltas.

(com recordant algo)

(De tant en tant pasava algun y se l' miraban com si ya l' conaxessin)

IV.

(Pauçiputse, mirant al balco y com si parles ab l'Amèlia)

;heu que quedem? Es a' di,
 qu'auço va llarch, a la cuenta,
 ;que s' passa que vosen de venta
 per passa l' dia a' n' aqui?
 ;ls que no roch capí Rothschild
 no s' ho crequi... ;tron qu' ho sento!
 ;ja l' hi contaria un cuento!
 ;que n' hi daria de fil!

(s' fica a l' esculetà)

(s'artintre)

;ba! ;ba! bancat y barrat
 ;vaja! pliga l' ram, l' merto
 ;ja pots di allò: ahi queda esto
 qui' estas ben carbassijat
 ;Ben mirat es mi afront
 per mi auço. La gent que passa
 ni' esta observant la carbassa
 ;Si la dech porta' aqui al front!
 ;M' mwan d' un modo estrany
 que no se si plori o viga
 ;Tins las camas ni' fan figa
 ;He caygut en bon parany!
 ;Y li companys? ;bon m' ho componch.
 ;Jo que li vaig di que ja estava

Qu'era merra... re; una blava
; humi ridicul! ; Jo m' confonch.

... No pot ser! De cap manera!

La merra... reputacio

no s' rendere a discrecio

Ja no puch torna endarrera

Tot hom ho sab. Jo mateie

m' he pregonat la sentencia

(decidit)

; Animo, dous; resistentia

y a veure si pereo pens

(deixant de pensa)

Ja ho veig. D'aquí, d'aquí dins (l' cap)

ho haig de treure. Oh! tuch bon rifle!

(rumiant)

; Com eintas la rechifla?

; Quins medis trobas? All! ; Quins?

Rumia!... (esclata en una rialla)

Just; es ben cla

(pel cap)

(Ja hi tenia taranyinas)

Per ideias repentinas

ringau ab mi. Me; ya esta

Avuy mateie ho haig de fe

(aludenc a la America)

si aquest tipo... ; Ballin! deuen!

By! Ara no ho descobreirin!

No m' fassin fe un mal paper!

Ja ho veuran; es molt seriell

Tot estriba en saber per hi

un cambre... de ministeri
Es un dia... ; No hi ha perill!
M'explicaré. Per quí a prop
vin la nena mes bufona
que corra per Barcelona.
Ah! si; ya'ls dich que fa cop
S' diu Analia. Per cert
qu' aquest nom no li escan gaire;
pero te una gracia, un playre
qu' al seu costat un s'hi pert
Es modista y te un... ; salau!
Quant se tracta de conquista

(Tot ab molta intensio) Dois breuio; la vaig fita:

M'hi acorto; li dich - Escolta...

(endestant per ella) - Vagi d'aquí poca-solta... -

Vetaquí tot com va aná

Ai mes ni menos. Després
vam se amichis... pero a tot ser ho
vam fe' las pans... y ho vam fer ho
com si may i qués passat res

fius qu' un dia, - No m'encedo,
vaig esclama, res, a parta -
y m' va escriure cada carta

senyors, que cantava l'credol
; Lluïa istil y quianta llana!
Com si ho dignés a la lluna.
No m' vaig respondre... ni una
paraula... no m' daba la gana
Com totes las noyas fan
i apellidos s' ocultava
y - Amalia - no mes firmava

Quan ve lo bo del plan
Per rara coincidencia
(y no hi ha que darhi toms)
son tan semblants ls seus noms
qu' apenas hi ha diferencia
; ella s' diu Amalia, eh?
Dons aquesta Amelia. Justos.
Anys de noms, tot son gustos
qui li agrada ab a, qui ab e
Pues bé: agafó una carteta
y exercint de pendolista
zig-zag, cambio la modista
y la faig ser senyoreta
; senyoreta... Aixó s' penetra
desseguida; tot está
en saiguerho emencia
en canviar hi una lletra

71

La carta qu' escribia
l' Annalia, un cop aïss l' esta
resultava qu' es d' aquesta (benyala l' Annalia)
y Santa bona Maria

D' aquest modo granço l' plet
D' aquest modo si m' escama,
per ço no perdre la fama
de terrorio que m' he fet
Al veure que un se n' aparta
ls companys, si m' ho fan dir
fins si vell lo puch llegir
per quedarhi ve, la carta

(Satisfet y esclatant en grans riellas)

¡Ajá! per ço m' pinto sol

(disinguinte al balcó) ¡Bour! Passiohe..... Lucrecia

(Quina picota ries nécia)

Ya pot murti ya, si vol

Ja me' n' vaig; no tinga pó

(banyant) Es no tenir consciencia!

Do's horas de penitencia

y... reuse la absolicio

¡sembla estrany! Per aquest fantasma

estarme aquí de planton

Ja ls dich yo, com hi ha mon

que vech un bon cataplasma

No tindre perdá de Deu
La plauto, ¡vaya! la plauto
M' no l' qu' es yo no ho aquanto
Al últim, ves que se'n treu?

(al públich)

Ja hem acabat la raquesta
Ja ho saben tot; con que ... ¡abier!

(tomant)

M' un favor, senyors, si surt,
ya ho saben; esta' ben llesta
I ben rellesta (i'treu l' rellotge); Las sis?
Bon' hora. Cap. a' la llista
Vaig a veurer la modista
La de marvas; es precis
Ja sabien ... Ara no's perussin ...

(anantreu ven que l' balco del Amelia s'obra y a poch curt ella del marany)

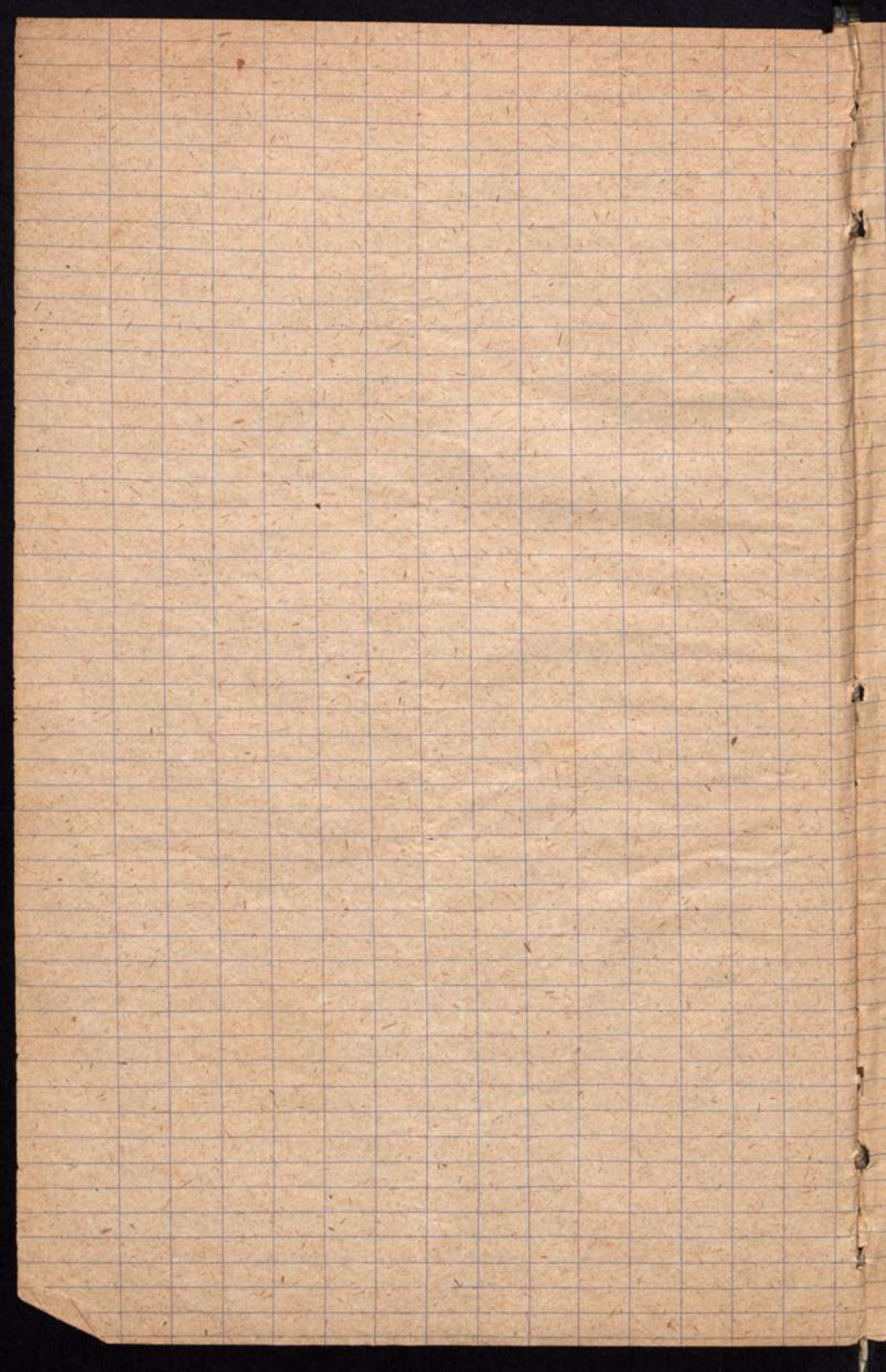
(transicio)

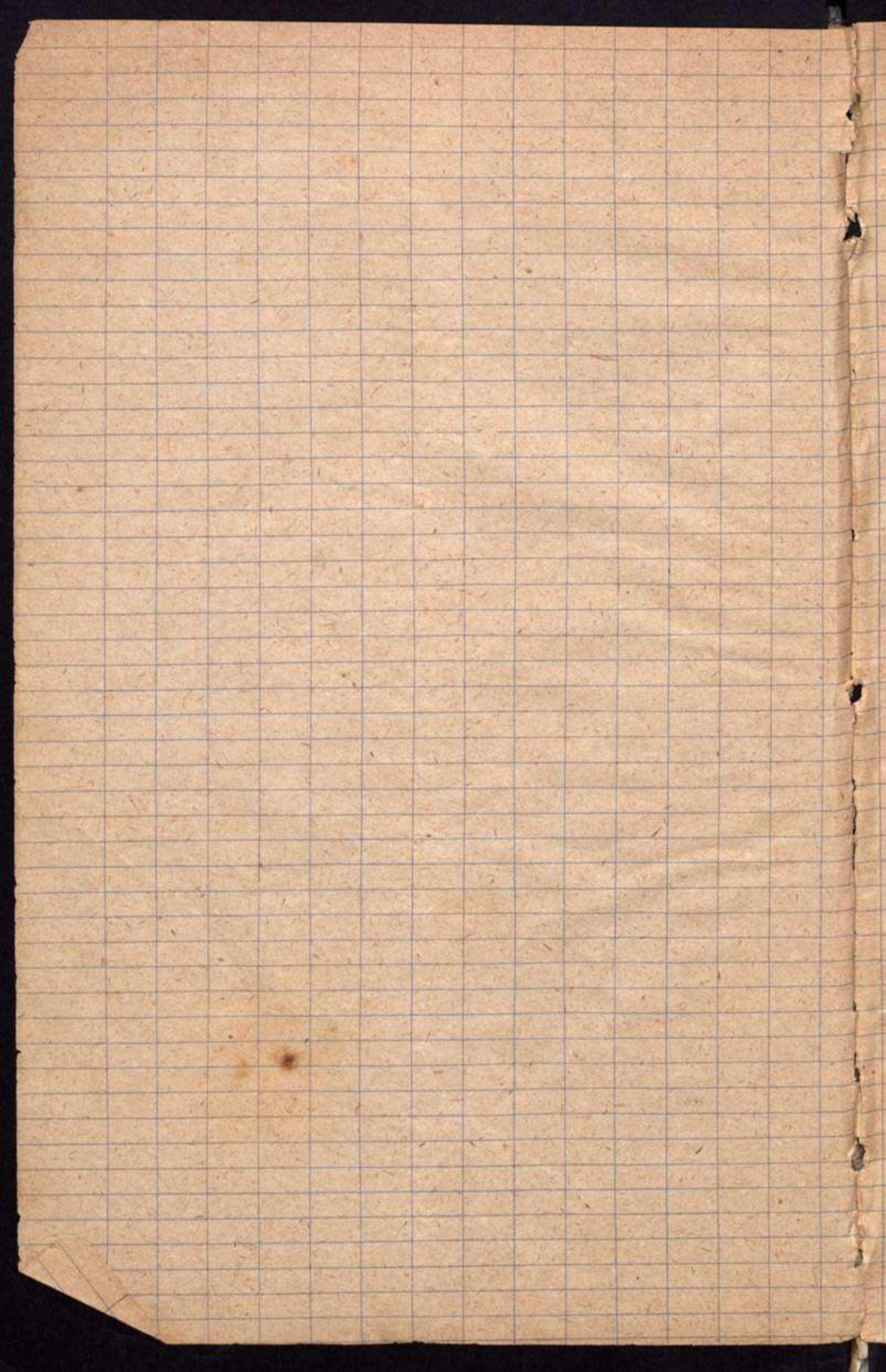
¡Ola! ¡pés se! ... ¡cosa feta!
¡Bravo! ¡Es ella! ... A l' escaleta!
Ja ho ve'hem senyors; ¡disperussin!!

(s'obra a l' escaleta a punt de fer nigras a la Amelia y can l' telo)

2200

May que devant d'usage de papier d 2 pt. en
Eusebia Planer.

75

